

ΘΕΟΛΟΓΙΑ

ΤΡΙΜΗΝΟΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΟΜΟΣ ΜΗ'

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΜΑΡΤΙΟΣ 1977

ΤΕΥΧΟΣ Α'

ΑΜΦΙΛΟΧΙΟΥ ΙΚΟΝΙΟΥ

(ca. 341/5 — 395/400)

«ΠΕΡΙ ΨΕΥΔΟΥΣ ΑΣΚΗΣΕΩΣ» *

Υ Π Ο

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ Γ. ΜΠΟΝΗ

Όμοτίμου Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

- XXV. 1. Ἐδειξαμεν διὰ τῶν πραγμάτων τὸν ἀρχηγὸν τῶν αἰρέσεων· καὶ ἤρκει διὰ τούτων πείσαι τοὺς ἀπατωμένους, τίνος εἰσὶ μαθηταί, τίνος εἰσὶ ζηλωταί, τίνος τὸ ἔργον μεταδιώκουσι, τίνος ἕνεκεν τῷ Χριστῷ μάχονται / (φ. 179α).
- 5 2. Ἄλλ' ἵνα πλέον αὐτοὺς ἐντρέψωμεν, πείσομεν αὐτούς, ὅτι μέχρι καὶ σήμερον τὴν διδαχὴν ἐκείνου κατέχουσι· καὶ τοῦτο ἀπ' αὐτῶν ἐκείνων λαβόντες τὴν ἀπόδειξιν ἀπὸ τῶν ἰδίων ἐλέγχων αὐτοὺς ἐλέγξομεν. Ὡς γὰρ ἡ Ἐκκλησία ἡ καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ σώζει τὴν γενεαλογίαν τοῦ Χριστοῦ, οὕτως

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 635 τοῦ προηγουμένου τόμου.

5. «ἐντρέψωμεν»: Τὸ ρ. ἐντρέπειν—ἐντρέπεσθαι ἀπαντᾷ δάκις ἐν τῇ Κ.Δ. ὡς αὐτοπαθὲς καὶ οὐχὶ ὡς μεταβατικόν, ὡς τοῦτο χρησιμοποιεῖται ὑπὸ τοῦ Ἀμφιλ. 6. «διδαχὴν»: Ἡ λ. ἀπαντᾷ ἐν τῇ Κ.Δ. 26άκις. Παρὰ τοῖς Πατράσι φέρεται ἐν πρώτοις τὸ ἔργον, τὸ φέρον τὸν τίτλον: «Διδαχὴ Κυρίου διὰ τῶν δώδεκα ἀποστόλων τοῖς ἔθνεσιν». Τὸν ὅρον χρησιμοποιεῖ καὶ ἡ ψευδωνύμως φερομένη Ἐπιστολ. Βαρνάβα 16,9. Ἰδὲ ἐπίσης Ἰουστ., Διάλ. πρὸς Τρύφ. 35,8 (Μ. 6, 553Α), Γρηγ. Νύσσ., Προοίμ. Μεγ. Κατηχ. Λόγου, Μ. 45, 10Α, Μ. Ἀθαν., Ἐπιστ. πρὸς Ἀμοῦν Μ. 26,1177, Εὐσ., Ἐ. Ἰ. 3,25,4 (Μ. 20,269Α).

8-9. «Ἐκκλησία καθολικὴ καὶ ἀποστολική»: Πρῶτος ὁ ἀποστολικὸς Πατὴρ Ἰγνάτιος Ἀντιοχείας ἐχρησιμοποίησε τὸν ὅρον «τῆς κατὰ τὴν οἰκουμένην καθολικῆς Ἐκκλησίας» (Σμύρν. 8,2. Πολυκ. 19,2). Ἐπίσης ὁ Ἐπιφάνιος χρησιμοποιεῖ τὸν ὅρον: Ἀγκυρ. Μ. 43, 232. Διὰ δὲ τοῦ Συμβόλου Νικαίας-Κων/λεως ὁμολογεῖται πίστις ὑπὸ συμπάσης τῆς χριστιανικῆς Ἐκκλησίας «εἰς μίαν, ἀγίαν, καθολικὴν καὶ ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν».

9. «Γενεαλογίαν τοῦ Χριστοῦ»: Ἐν τῇ Κ.Δ. δις ἀπαντᾷ ἡ λ. «γενεαλογία» ἐν Α' Τιμ. 1,4 καὶ Τίτ. 3,9, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τοὺς μύθους, τὰς ψευδοδιδασκαλίας καὶ τὰς τῶν ἀπίστων συζητήσεις περὶ τοῦ Κυρίου. Ἄλλ' ὁ Ἀμφιλ. διὰ τῆς φράσεως «γενεαλογία τοῦ Χριστοῦ» ἐννοεῖ τὴν ἀληθῆ περὶ τοῦ Χριστοῦ διδασκαλίαν τῆς Ἐκκλησίας. Πβλ. Ὠριγ., Κατὰ Κέλ-σου Μ. 11, 852.

καὶ αἱ αἱρέσεις φυλάσσουσι τὴν διαδοχὴν τοῦ Σίμωνος. 3. Γέ-
 γραπται ἐν βιβλίῳ παρ' αὐτοῖς φυλασσομένῳ, ὃ λέγουσι «Πέ-
 τρου Πράξεις», ὅτι Γέμελλός τις γνήσιος μα-
 5 θητῆς γέγονε τοῦ Σίμωνος· αὐτὸς ἕως τῆς τελευταίας
 αἰσχύνης καὶ τοῦ θανάτου αὐτῷ παραμείνας. Καὶ τούτου τὸ
 ὄνομα μέχρι τοῦ νῦν ἐπίκειται τῇ αἱρέσει τῶν Ψευδο-Ἀ-
 10 ποτακτικῶν· Γεμελλῆται γὰρ ἐπονομάζονται. 4.
 Οὗτος ὁ Γέμελλος μετὰ τὴν πτώσιν τοῦ Σίμωνος
 καὶ τὸν πικρὸν θάνατον — «θάνατος γὰρ ἁμαρτω-
 λῶν πονηρός» —, μὴ εὐρῶν τόπον τοῦ καταβλάψαι
 τινὰ ἢ ἀπατῆσαι ἐν τῇ Ῥώμῃ, ὡς τὸ γράμμα μαρτυρεῖ — οὐ-
 δὲ γὰρ ἔστι τοιαύτη αἵρεσις ἐν αὐτῇ —, καταλαμβάνει τὰ μέρη

3. γέμελος: κῶδ. 7. γεμελλῆται: κῶδ. 8. γέμελος: κῶδ.

1. «διαδοχὴν τοῦ Σίμωνος»: Ἡ λ. διαδοχὴ δὲν ἀπαντᾷ ἐν τῇ Κ.Δ. εἰμὴ μόνον ἡ μετοχὴ «διαδεξάμενοι οἱ Πατέρες ἡμῶν» (Πράξ. 7,45) καὶ ἡ λ. «διάδοχος» (Πράξ. 24,27). Ἐνταῦθα ὁ Ἀμφιλ. χρησιμοποιοεῖ τὸν ἔρον ὑπὸ τὴν ἔνοιαν τῆς ψευδοδιδασκαλίας τῶν αἱρέσεων, αἵτινες λαβοῦσαι τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τοῦ Σίμωνος Μάγου συνεχίζουσι διὰ τῆς «διαδοχῆς» τὴν ψευδῆ περὶ Χριστοῦ διδασκαλίαν των, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν ἀληθῆ τῆς «καθολικῆς Ἐκκλησίας» περὶ Χριστοῦ διδασκαλίαν. Σχετικὸν χαρακτηριστικὸν χωρίον εἶναι τὸ τοῦ Γεωργ. Πισίδου, Εἰς τὴν κατὰ Περσῶν ἐστρατείαν Ἡρακλείου (Μ. 92, 1209Α): «ἐκ πλάνης τῆς πρὶν κρατούσης διαδοχῆν δεδεγμένοι». 2-3. «Πέτρου Πράξεις»: Περί τοῦ ἀποκρῦφου τούτου ἴδὲ R. A. Lipsius, Acta Apostolorum Apocrypha, 1959 I, 45-103. W. Schneemelcher, II, 177-221. L. Vouaux, Les Actes de Pierre. Introduction, Textes, Traduction et Commentaire, Paris 1922. C. Schmidt, Die alten Petrusakten (TU 24,1) 1903. Κων. Μπονη, Εἰσαγωγή εἰς τὴν ἀρχαίαν Χριστιανικὴν Γραμματείαν (96-325 μ.Χ.). Ἀθήναι 1974, σ. 225/6. 8. «Γέμελλος»: W. Schneemelcher, II, 217. 9-10. «θάνατος γὰρ ἁμαρτωλῶν πονηρός»: Ψαλ. 33,22. 11. «ὡς τὸ γράμμα μαρτυρεῖ» = δηλ. «Αἱ Πράξεις Πέτρου». Ἡ λ. «γράμμα» καὶ πληθ. «γράμματα» λαμβάνεται ὑπὸ ποικίλην σημασίαν. Πβλ. Χρυσ., Γαλ. 6,11 (Μ. 61,678): «ἐνταῦθα οὐδὲν ἄλλο αλνίττεται, ἀλλ' ὅτι αὐτὸς ἔγραψε τὴν ἐπιστολὴν ἁπασαν... τὸ δὲ πηλίκου..., ἐμοὶ δοκεῖ οὐ τὸ μέγεθος, ἀλλὰ τὴν ἀμορφίαν τῶν γραμμάτων ἐμφανῶν λέγειν». Θεοδώρ., Γαλ. 6,11 (Μ. 82, 501B). Πβλ. καὶ ἡμετέραν μελέτην «Αἱ τρεῖς «κανονικαὶ Ἐπιστολαὶ» τοῦ Μ. Βασιλείου» Byz. Zeitschr. 44 (1951) 62-78). Festschrift Fr. Dölger. — Θεόδ. Μοψ., Γαλ. 6, 11 (Μ. 66, 912Α). Κλήμ. Ἀλ., Προτρ. (Μ. 8, 197): «ἀερά... ὡς...τὰ ἱεροποιοῦντα καὶ θεοποιοῦντα γράμματα». Ὠριγ., Κέλσ. (Μ. 11, 1068Α). αθεῖον γρ.: Γρηγ. Θαυμ. (Μ. 10, 1073B). ἄγιον γρ.: Ὠριγ. (Μ. 14, 269). Μ. Ἀθαν. (Μ. 25, 84B). — Πολλάκις παρὰ τοῖς Πατέρασιν ἀπαντῶσι καὶ αἱ φράσεις: «προφητικὸν γρ.», «ἀποστολικὰ γρ.», «γρ. θεῖον», «γρ. κανονικὰ» κλπ. 12. «καταλαμβάνει τὰ μέρη ταῦτα»: = τὰ μέρη, ἔνθα ὁ Ἀμφιλόχιος ὡς Μητροπολίτης ἡμερίμα, ὅπως προ-φυλάξῃ τὸ ποίμνιόν του ἀπὸ τὰς ψυχοφθόρους αἱρέσεις.

ταῦτα· καὶ εὐρών ἀφελὲς καὶ εὐκόλον τὸ ἔθνος καὶ ἄπειρον τῆς πλάνης, ἄρχεται τοῦ διδάσκειν καὶ χειροτονεῖν καὶ πάντα κακουργεῖν τὰ μυστήρια τῶν χριστιανῶν καὶ ἑαυτὸν Ἀποτακτίτην ὀνομάζει.

5 XXVI. 1. Καὶ ἦν αἰρεσιάρχης, αὐτὸς διαδεξάμενος ἀπὸ τοῦ Σίμωνος τὴν αἵρεσιν· μήτε βάπτισμα λαβὼν παρά τινος, μήτε ὅλως Χριστιανὸς ὀνομασθεὶς, ἢ μόνῳ Σίμωνι μαθητευθεὶς καὶ τὰ ἐκείνου ὠφελημένος. Ταύτην τὴν ἀρχὴν ἔσχεν ἡ αἵρεσις. 2. Χρόνου δὲ προϊόντος καὶ τινῶν ἀπατη-
10 θέντων διὰ τὸ τοὺς προσετώτας τῶν Ἐκκλησιῶν τοῦ Χρι-

5. αὐτός: κῶδ. + ἀπὸ τοῦ Σίμωνος. 6. ἀπό: ὑπ' ἄλλης χειρὸς = παρά.
10. δία τε τοὺς: κ.

6. Σίμων ὁ Μάγος: Πράξ. 8,9-24. Ἰουστ., Ἀπόλ. Α'. Μ. 6,3-68. Πράξ. 11,26.
10. Α' Τιμ. 5,17.

1-2. «εὐκόλον τὸ ἔθνος καὶ ἄπειρον τῆς πλάνης»: Ἐμμεσος ὁμολογία τῆς χαμηλῆς πνευματικῆς καὶ μορφωτικῆς στάθμης τῆς ὅλης Λυκαονικῆς ἐπαρχίας, ἧς προϊστάτο ὁ Ἀμφιλ. Πολλάκις ἡ λ. «ἔθνος» λαμβάνεται καὶ ἐν τῇ ἐννοίᾳ ὀλοκλήρου τοῦ λαοῦ. Πβλ. Ἰω. 11,50-53. Ὠριγ. Ὀμιλ. εἰς Ἰω. (Μ.14,721/4Α). Ἐν πληθ. «τὰ ἔθνη» = οἱ ἔθνη, οἱ εἰδωλόατραι. Πβλ. Ἰγν., Συμυρ. 12. Βαρν. 16,2. Ἰουστ. Α' Ἀπολ. 49,1 (Μ. 6,400). Β' Κλήμ. 13,3. Πολυκ., Μαρτύρ. 9,2. Ἐρμ., Παραβ. 1,10. Εἰρην., Κατὰ αἴρ. 2,32.4 (Μ. 7, 830Α). Ὠριγ., Ὀμιλ. Ἰερμ. (Μ. 13,300.293). «ἄπειρον τῆς πλάνης» = μὴ ἔχον πείραν καὶ γνώσιν τῆς αἰρέσεως. «πλάνη»: Πβλ. Πολυκ., Φιλιππ. 2,1. «πλάνη τῶν ἀμαρτωλῶν»: Βαρν. 12,10. Γρηγ. Θαυμ. Μ. 10,1064. «ἡδοναῖς τῆς πλάνης»: Μεθοδ. Ὀλύμπ. Μ. 18,140Α. Ἰγν., Ἐφ. 10,2. Ἰουστ. Διάλ. Τρύφ. 39,2 (Μ. 6, 560Β). Εὐσ., Μάρκ. 1,1 (Μ. 24, 716Β). Ἀθαν. Μ. 25,89. «πατήρ τῆς πλάνης»: Μεθοδ. Ὀλύμπ. Μ. 41, 1105Β. Ἐπιφ. Μ. 41, 224Α. 3. «πάντα κακουργεῖν τὰ μυστήρια» = ἡ λ. «κακουργεῖν» δὲν ἀπαντᾷ οὔτε ἐν τῇ Π.Δ. οὔτε ἐν τῇ Κ.Δ., ἀλλ' οὐδὲ καὶ παρά τοῖς Πατράσι. Ἀντὶ τῆς λ. «κακουργεῖν» ἐθίζεται ἡ χρῆσις τοῦ ρ. «κακοῦν». Ἐνταῦθα ἡ φράσις ἔχει τὴν ἐννοίαν τοῦ καταστρέφειν, τοῦ βλάπτειν καὶ παραποιεῖν («τὰ μυστήρια», μὴ κατὰ τὴν Γραφὴν καὶ τὴν παράδοσιν τελεῖν ταῦτα. Οἱ αἰρετικοὶ ἦσαν καὶ Ἰδρωπαριστάται, μόνον ὕδωρ χρησιμοποιοῦντες ἐν τῇ τελείᾳ τοῦ μυστηρίου τῆς Θ. Εὐχαριστίας, οὐχὶ δὲ καὶ ὀϊνον. Ἐκ τούτου καὶ ὁ Ἀμφιλ. ἐπιτιμᾷ τούτους, λέγων ὅτι ἤρξαντο «κακουργεῖν» τὰ μυστήρια. 2-4. Περὶ τῶν ὄρων «χειροτονεῖν» καὶ «Ἀποτακτίτης» ἐλέχθησαν προηγουμένως τὰ πρέποντα. 10. «προσετώτας τῶν ἐκκλ.»: ἀντὶ «προεστηκότας τ. ἐκκλ.», ἦτοι τοὺς ἡγουμένους, τοὺς προϊσταμένους. Ἡ προσηγορία ἐδίδετο εἰς τοὺς ἐπισκόπους, ἔστιν ὅτε καὶ εἰς τοὺς πρεσβυτέρους, ὕστερον δὲ καὶ εἰς τοὺς ἡγουμένους τῶν μοναχῶν. Ὡς προσηγορία ἀπαξ ἀπαντᾷ ἐν τῇ Κ.Δ. Α' Τιμ. 5,17. Συνηθέστερον εἶναι τὸ «προϊστάμενος»: Ρωμ. 12,18. Α' Θεσσ. 5,12. Α' Τιμ. 3,4. 5. Ἰγν. 3,8. — Ὠριγ., Κέλοσ. 6,7 (Μ. 11, 1300Β): «τὸν προϊστάμενον τοῦ λόγου». Ἰουστ. Α' Ἀπολ. 65,3 (Μ. 6, 428Α):

στοῦ ἐλαύνεσθαι ὑπὸ τῶν τότε διωκόντων τὴν Ἐκκλησίαν — μία δὲ αἵρεσις ὄντες ἐδόκουν λανθάνειν — καὶ πάλιν ὁ κατηγορητῆς αὐτῶν διάβολος, ἔχων αὐτοὺς ἅπαξ ὑποχειρίους / (φ. 179β) καὶ εἰς πάντα ὑπηκόους, μερίζει αὐτοὺς εἰς δύο
 5 οὕτως· 3. εὐρεθέντες τινὲς εἰς αὐτο(ύ)ς (;) (ζ)ῶα ἔχοντες, ὑπὸ τῶν μὴ ἔχόντων ἐβδελύχθησαν· (ἀπο)ποιήσαντες γὰρ τούτους οἱ μὴ ἔχοντες, ὡς ἀκαθάρτους καὶ ἀνοσίους τῆς τοιαύτης ἀποτάξεως, αὐτοὶ μόνοι τὴν προσηγορίαν τοῦ ἀρχηγοῦ αὐτῶν τῆς ἀπωλείας τοῦ Γεμέλλου ἐκκληρονόμησαν. 4. Ἄλλὰ
 10 γὰρ καὶ αὐτοὺς πάλιν κατατέμνει ὁ διάβολος· ἅπαξ γὰρ κρατήσας αὐτῶν ἀντὶ παιγνίου αὐτοῖς κέχρηται· εὐρῶν γὰρ τινὰς εἰς αὐτοὺς σάκκινια φοροῦντας ἐχώρισεν αὐτοὺς ἀπὸ τῶν φορούντων τὰ ἐρινᾶ ἱμάτια, ὡς ἀπὸ ἀσεβῶν. Ἄλλ' οὐδὲ μέχρι τούτου ἐνεπλήσθη τῆς κατ' αὐτῶν ἀπάτης ὁ διάβολος· πάλιν

6. (ἀπο)ποιήσαντες: (πρ)οώσαντες () Ficker. 9. γεμελο: κ.

1. Λουκ. 8,29. Ἰακ. 3,4. Β' Πέτρ. 2,17. Α' Κορ. 15,9. 4. Πράξ. 7,39. Β' Κορ. 2,9. Φιλιππ. 2,8. 5. Ρωμ. 2,22. Ἀποκ. 21,8. 7. Β' Κορ. 6,17. Α' Τιμ. 1,9. Β' Τιμ. 3,2. 9. Β' Πέτρ. 2,1..3. 3,7,16. Ἀποκ. 17,8. 12. Ἀποκ. 11,3. 14. Ἐφεσ. 4,22. Β' Θεσ. 2,9-10.

«τῶ προεστῶτι τῶν ἀδελφῶν», «ὁ προεστῶς διὰ λόγου...» (6,429B). Ἐρμᾶ, Ὀρ. 2,4,3: «τῶν προεστώτων τῶν προϋσταμένων τῆς Ἐκκλησίας». Εὐσεβ. Ἐ. Ἰ. 7,5,1 (Μ. 20, 644A): «εἰσὶν ὁμόφρονες οἱ πανταχοῦ προεστώτες», «προεστῶς τῆς λειτουργίας» (20,513A) κ.π.δ.

1. «ἐλαίνεσθαι... τ. ἐκκλ.»: Ἀνωτέρω ἐλέχθησαν ἱκανὰ περὶ τῶν διωκτῶν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ διώκτου Ἰουλιανοῦ τοῦ Παραβάτου. — Τὸ ρ. «ἐλαύνειν» τρεῖς ἀπαντᾷ ἐν τῇ Κ.Δ., ἦτοι Λουκ. 8,29. Ἰακ. 3,4. Β' Πέτρ. 2,17. Ἐν δὲ τῇ Π.Δ. 8άκις.

3. «ὑποχειρίους»: ἡ λ. δὲν ἀπαντᾷ ἐν τῇ Κ.Δ., ἐν δὲ τῇ Π.Δ. ἀπαντᾷ 16άκις. Παρὰ τοῖς Ἐκκλ. Συγγραφ. σπανίως. Π.χ. Γρηγ. Νύσσ. Μ. 46,913. 917Α. Ἐπιφ. 45,537. 1320. 46,384.

8. «προσηγορία»: ἡ λ. δὲν ἀπαντᾷ ἐν τῇ Κ.Δ. οὔτε καὶ ἐν τῇ Π.Δ. Ἐν τῷ Λεξικῷ τοῦ G. W. H. Lampe ὑπάρχει ὑπὸ ποικίλας σημασίας ἡ λ., σ. 1170.

11. «παιγνιον»: λ. μὴ ἀπαντῶσα ἐν τῇ Κ.Δ., ἐν δὲ τῇ Π.Δ. τρεῖς μόνον, ἦτοι Σοφ. Σολ. 12,26.15,12. Ἀββακ. 1,10. Παρὰ τοῖς Ἐκκλ. Συγγρ. ἀπαντᾷ ὑπὸ ποικίλας σημασίας: Ψευδοκλ., Ὀμιλ. 20,16. Εὐσ., Κατὰ Ἱεροκλ. Μ. 22,865Α. Ἰσίδ. Πηλ., Ἐπιστ. Μ. 78,312. Βασιλ. Σελευκ., Βίος Θέκλης, Μ. 85,499. Ὄριγ. Ὀμιλ. εἰς Ἱερου. Μ. 13,424. Γρηγ. Ναζ. Μ. 35,777. 37,337. Μ. Ἀθαν., Ἐπιστ. Αἰγ. Μ. 25,561B. 12. «σάκκινια»: λ. μὴ ἀπαντῶσα ἐν τῇ Κ.Δ., 4άκις δὲ μόνον ἡ λ. «σάκκος». Οὔτε καὶ παρὰ τοῖς Ἐκκλ. Συγγρ. ἀπαντᾷ ἡ λ. «σάκκινος», ἐνῶ εὐρίσκονται αἱ λέξεις «σάκκος», «σακκοφορέω», «σακκοφορία» καὶ μάλιστα «Σακκοφόροι», ὡς ἐν Μ. Βασ., Ἐπιστ. κανονικῆ (Μ. 32,729). Ἐπιφ. Μ. 41,165Α. Τιμ. Κ/Πόλεως Μ. 86,16. 13. «ἐρινᾶ»: λ. μὴ ἀπαντῶσα οὔτε ἐν τῇ Κ.Δ. οὔτε ἐν τῇ Π.Δ. Μόνον ἡ λ. «ἐριον» ἀπαντᾷ ἐν ταῖς Γραφαῖς.

γὰρ κατασχίζει τοὺς τὴν ψευδώνυμον ἀπόταξιν περιβεβλη-
 μένους. 5. Καὶ μέχρι μὲν τούτου ἦν τις καὶ πρόφασις
 τῷ διαβόλῳ, δι' ἧς τὸν χωρισμὸν αὐτοῖς ἐποίει· προφάσει
 γὰρ τετραπόδων ἢ σακκίου ὁ χωρισμὸς ἐγένετο εἰς αὐτούς·
 5 νυνὶ δὲ πρόφασις οὐδεμία τοῦ χωρισμοῦ· πάντες γὰρ
 ἴσοι· πάντες γὰρ οὐ τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ, ἀλλὰ Σίμων-
 νος καὶ Γεμέλλου φέροντες κἀκεῖνοι Ἀποτακτῆται· καὶ
 Σίμωνος καὶ Γεμέλλου πάντες διάδοχοι. 6. Καὶ τίς ὁ χωρι-
 ρισμὸς; καὶ τίς ἡ αἰτία; Εἶπατε, ἵνα γινώμεν. Ἀπετάξαθε
 10 τῷ Χριστῷ καὶ παντὶ τῷ μυστηρίῳ αὐτοῦ, ἔπειτα καὶ ἀλ-
 λήλοις, μηκέτι εὐρίσκοντες τίνι ἀποτάξασθαι. Ἀπαξ πάν-
 των τῶν ἀγαθῶν ὑστερηθέντες, ἀλλήλοις ἀποτάσσονται· ἀλ-
 λήλους γὰρ βδελυσσόμενοι καὶ ἀπ' ἀλλήλων χωριζόμενοι, ὡς
 15 ἀπὸ πολεμίων νομίζουσι χωρίζεσθαι, ὅπερ καὶ ἀπόταξιν ὀνο-
 μάζουσιν.

XXVII. 1. Ἴδωμεν δὲ καὶ τὸ ἄλλο σχῆμα, ὃ οὐ-
 τοι ὡς ἄχρηστον ἀπερρίψαντο. Ποῖον ὄνομα αὐτοῖς καινο-
 τομήσουσι τῆς τοιαύτης ἀποτάξεως ἐκβεβλημένοι; Ἄλλ'

2. πρόφασις: κ. + καὶ Ficker. 7-8. γεμέλου: κ.

4. Ρωμ. 1,23. 12. Λουκ. 15,14. Ἐβρ. 12,15. 16. Φιλήμ. 11. Σοφ. Σολ.
 4,5. Σειρ. 37,19.

1. «κατασχίζει»: Ἡ λ. δὲν ἀπαντᾷ ἐν τῇ Κ.Δ., μόνον τὸ ρ. «σχίζειν», π.χ. Ματθ.
 27,51. Μάρκ. 1,10. Λουκ. 5,36. Πράξ. 14,4. Ὁ Κύριλλ. Ἀλεξ., Κατὰ Ἰουλ. Μ. 76,504
 ἀναφέρει: «αἰρέσεις... κατασχίζονται τινες εἰς τὸ ἕτερά τε καὶ ἕτερα φρονεῖν». 4. «ψευ-
 δώνυμον»: Ἡ λ. δὲν ἀπαντᾷ οὔτε ἐν τῇ Κ.Δ. οὔτε καὶ ἐν τῇ Π.Δ. Ἀπαντᾷ μόνον ἡ λ.
 «ψευδωνυμία» παρὰ ταῖς Ἀποστ. Δ/γαῖς 2,31,3. — Πλεῖονα περὶ τοῦ ἔρου ἰδὲ παρὰ
 H e n n e c k e - S c h n e e m e l c h e r, II,54.408. 422. 427. 429. 439. — Εἰρην., Κατὰ
 αἰρ. 7,1077B.: «γνώσις ἀλήθης, ἡ τῶν ἀποστόλων διδαχὴ». 9-10. «ἀπετάξαθε τ.
 Χρ. κ. παντὶ τῷ μυστηρίῳ αὐτοῦ»: Ὁ ἱερός συγγραφεὺς ὑπαινίσσεται πάντα τὰ ἐν τῷ
 μυστηρίῳ τῆς Θ. Ἀποκαλύψεως ἀποκαλυφθέντα καὶ δοθέντα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ὑπὸ
 τοῦ σαρκωθέντος Λυτρωτοῦ σωτηριώδη χαρίσματα, δι' ὧν οἱ πιστοὶ σώζονται.

16. «σχῆμα»: Κ.Δ. δῖς, ἦτοι Α' Κορ. 7,31. Φιλιππ. 2,7. Π.Δ. ἀπαξ, Ἦσ. 3,17: «Κύ-
 ριος ἀνακαλύψει τὸ σχῆμα αὐτῶν». — Ὑπὸ τὴν ἰδίαν σημασίαν παρὰ τοῖς Ἐκκλ. Συγγρ.:
 Κυρίλλ. Ἱεροσ., Προκατ. 4. Μεθοδ. Ὀλ., Συμπ. Μ. 18,200. Εὐσ., Βίος Κ/ίνου Μ. 20,
 1205Α. Μ. Βασ. Μ. 31,165B. Ἀλεξ. Ἀλεξ. Μ. 18,549. Χρυσ. Μ. 53,331: «σχῆμα ἅπας
 ὁ παρὼν βίος καὶ ἀπάτη καὶ δνειράτων οὐδὲν διενήνοχε». — Ἀφθονοῦν τὰ χωρία τῶν Ἐκκλ.
 Συγγρ., παρέχοντα διαφόρους σημασίας εἰς τὴν λ. «σχῆμα».

- ὅμως κάκεινοι εὐρίσκουσιν εὐκόλως ἑαυτοῖς ὄνομα· Ἐγκρα-
 τίτας γὰρ ἑαυτοὺς ὀνομάζοντες / (φ. 180α), (οὖ)τοι παρα-
 τάσσονται ἐκείνοις· χωρισθέντες γὰρ ἀπ' ἀλλήλων, (πό)λε-
 μον ἀδιάλλακτον κατ' ἐκείνων ἔχο(υσιν), ὅπως ἴδωμεν (τὴν)
 5 τούτων ἐγκράτειαν καὶ τίν(ων) ἐγκρατεύονται. Λόγοις (δὲ)
 ἐπαγγελίασθαι ἐγκράτειαν ἢ ἀπόταξιν, οὐδὲν (τὸ) θαυμα-
 στὸν οὐδὲ καμάτου πρόξενον. Ἄλλ' οὐ ζητεῖ (τις) λόγο(ν)
 μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸ ἔργον. 2. Λέγει γὰρ ὁ Κύριος ἐν Εὐαγγ-
 γελίοις· «τί (δέ με) λέ(γετε)· κύριε, κύριε·
 10 καὶ οὐ ποιεῖτε, ἃ λέγω;» Καὶ Ἡσαΐ(ας) ὁ
 π(ρο)φήτης· «οὗτος ὁ λαὸς τοῖς χεῖλεσὶ
 με τιμᾷ· τῇ δὲ καρδίᾳ αὐ(τῶν) πόρρω
 ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ· μάτην δὲ σέβονταί με»
 καὶ τὰ ἐξῆς. 3. Τ(οῦ) γὰρ Κυ(ρίου) πᾶσαν τὴν δύναμιν τῆς
 15 Γραφῆς τῆς Παλαιᾶς καὶ Καινῆς Διαθήκης εἰς δύο ἐντολάς
 συγκλείσαντος ἐν τῷ· «ἀγαπήσεις Κ(ύρι)ον τὸν
 Θε(εό)ν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου

2. (οὖ)τοι: (δ)τι Ficker. 4. ἔχο(υσιν): ἔχοντες Ficker. 5. λόγοις:
 λόγου Ficker. 7. ζητεῖ (τις): ζητεῖται Ficker. 9. λέ(γετε): (κα)λεῖ(τε)
 Ficker κατὰ τὴν ἐκδ. Κ.Δ. Nestle. Ἄλλ' εἰς ἄλλους κώδικας ὑπάρχει καὶ ἡ προτιμηθεῖ-
 σα ὑφ' ἡμῶν γραφὴ «λέ(γετε)», ὡς παλαιότερα καὶ ὡς συνάγεται ἐκ τῶν ἀσθενῶς φαινομέ-
 νων γραμμάτων. 11. «οὗτος ὁ λαός»: Κ.Δ. «ὁ λαὸς οὗτος», «ἡ δὲ καρδία αὐτῶν»
 Κ.Δ. 12. (αὐ)τ(ῶν) Κ.Δ. ἴσως ὀρθότερον τὸ «(αὐ)τ(οῦ)».

9. Λουκ. 6,46. Ματθ. 7,21. Ματθ. 15,7-9. Μάρκ. 7,6-7. Ἦσ. 29,13. 16. Ματθ.
 22,37-39: «...ἐν ὅλη τ.κ. σου κ. ἐν ὅλη τ. ψ. σου καὶ ἐν ὅλη τ. διανοίᾳ σου». Μάρκ.
 12,33. Λουκ. 10,27. Δευτερ. 6,5. Λευίτ. 19,18. Πβλ. Ματθ. 5,43. 19,19. Ρωμ. 13,9.
 Γαλ. 5,14. Ἰακ. 2,8.

2-3. «παρατάσσομαι»: Δὲν ἀπαντᾷ ἐν τῇ Κ.Δ. Τοῦναντίον ἐν τῇ Π.Δ. 88άκις.
 Ἐκ τῶν Ἑκκλ. Συγγρ. ἀναφέρομεν τὰ σχετικά χωρία μόνον. Οὕτω Διδυμ. Τυφλ. Μ. 39,
 728Α: «πάση τῇ διαβολικῇ πλάνῃ παρετάξαντο». Χρυσ., Ὁμιλ. εἰς Πράξ. Μ. 60,90:
 «Ἡδὴ ἐμαρτύρησαν οὗτοι πρὸς πάντα παραταξάμενοι». Ὁμιλ. Α' Κορ. Μ. 61,35: «πῶθεν
 ἐπῆλθε πρὸς τὴν οἰκουμένην παρατάξασθαι;». 3-4. «πόλεμον ἀδιάλλακτον»: Οὐδε-
 μία μνεῖα τῆς φράσεως οὔτε ἐν τῇ Π. οὔτε ἐν τῇ Κ.Δ. Ἡ φράσις εἶναι νεωτερικῆ, ἀπο-
 δεικνύουσα τὴν ἀπλότητα τῆς γλώσσης καὶ τοῦ ὕφους τοῦ Ἀμφιλ., περὶ τῶν ὁποίων
 ὁμιλήσαμεν ἥδη. Ἡ λ. «ἀδιάλλακτος» σπανίως χρησιμοποιεῖται καὶ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων.
 Οὕτω παρὰ τῷ Δημοσθ. 1472,22: «τὰ πρὸς ὑμᾶς ἀδιάλλακτα ὑπάρχει». 16. «συν-
 κλείσαντος»: Ἄπαντᾷ ἡ λ. ἐν τῇ Κ.Δ. ἐν Λουκ. 5,6. Ρωμ. 11,32. Γαλ. 3,22-23. Ἐν
 δὲ τῇ Π.Δ. πλειστάκις (τοῦλάχιστον 47 φορές).

καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου καὶ ἐξ ὅ-
 λης τῆς διανοίας σου· καὶ τὸν πλησίον
 σου ὡς ἑαυτόν». 4. Ἐὰρ φυλάσσουσιν οὗτοι τὰς
 ἐντολάς ταύτας; Ἄλλὰ πάντως οὐδεὶς πιστεύσει τῶν συνετῶν
 5 ταῖς ἐπαγγελίαις, ἐὰν μὴ καταμάθῃ ἐν σοὶ τοὺς καρποὺς τῆς
 γ(ῆς). Ἐτοιμος γὰρ σὺ δὴ μεγάλα ἐπαγγέλλεσθαι καὶ διὰ
 τούτων ἀπατᾶν τοὺς ἀσθηρίκτους.

XXVIII. 1. Καὶ ἄνω δὲ τοῦτο ἐδείξαμεν, ὅτι αὐ-
 τὸς ὁ Σίμων ἀπὸ τῶν ἀποστόλων ἀποστατήσας ἔλεγεν ἑαυ-
 10 τὸν τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ. Βλέπε πῶς ἐν συντόμῳ εὔρεν
 ἑαυτῷ ὄνομα δυνάμενον κα(ταπ)λῆξαι τοὺς νηπιάζοντας.
 2. Καὶ ὁ τούτου δὲ μαθητῆς Γέμελλος ἀπόταξιν κηρύξας,
 ἀποστασίαν ἐποίησεν. Ἴσως οὖν ἀκολού(θω)ς καὶ αὐτὸς

6. «γ(ῆς)»: Π.Δ. πολλάκις «ζωῆς», «ψυχῆς», «δικαιοσύνης», «ἀπωλείας» κλπ.

8. «Καὶ ἄνω δὲ τοῦτο ἐδείξαμεν...», ἦτοι ἐν κεφ. XXIV καὶ XXV. 12. γέμελος κ.

11. «νηπιάζοντας»: Α' Κορ. 14,20. 13. «ἀποστασίαν»: Πβλ. Πράξ. 21,21.
 Β' Θεσ. 2,3. 4-5. Πβλ. Λουκ. 6,40.

5-6. «τοὺς καρποὺς τῆς γ(ῆς)». Ἐσκέφθην νὰ συμπληρώσω ἀντὶ «γ(ῆς)» διὰ τῶν
 λ. «ζωῆς» ἢ «ψυχῆς». Καὶ αἱ τρεῖς λέξεις ἀπαντῶσιν ἐν τῇ Π.Δ. συνηνωμένοι μετὰ τῆς
 λ. «καρποῦς» ἢ «καρπός». Π.χ. Γεν. 4,3. 43,11. Ἀριθ. 13,21.28. Δευτ. 1,25. 7,13. 11,17.
 26,2. Ψαλμ. 20,10. 66,6. 84, 12. 103,13. Πάντα τὰ χωρία ταῦτα ἔχουσι «καρπ. τῆς
 γῆς». Τούναντιον τὰ χωρία Ἰσο. 10,12. Μαλ. 3,11 ἔχουσι «τῆς ζωῆς», ἐνῶ τὰ χωρία
 Παροιμ. 12,14. Σοφ. Σολ. 3,13 ἔχουσι «τῆς ψυχῆς». 6. «μεγάλα ἐπαγγέλλεσθαι»:

τὸ ρ. «ἐπαγγ.» ἀπαντᾷ 15άκις ἐν τῇ Κ.Δ., ἐν δὲ τῇ Π.Δ. 11άκις. — Παρὰ τοῖς Ἐκκλησι.
 Συγγρ. ἀναφέρομεν τὰ ἐξῆς χωρία: Ὁριγ. Μ. 13,349B. Συνεσ., Διον. Μ. 66, 1113A. Ἐρ-
 μάς, Ἐντολ. 9,10: «ἡ...πίστις πάντα ἐπαγγέλλεται, πάντα τελειοῖ». Γρηγ. Θαυμ. Μ. 10,
 1081. Μ. Ἀθαν.: Κατ' Ἀρειαν. Μ. 26, 32. Ἴγν. Ἀντιοχ., Ἐφ. 14,2: «οἱ ἐπαγγελλό-
 μενοι Χριστοῦ εἶναι». Ὁριγ., Περὶ ἀρχ. Μ. 11,344A. 13, 460. Μ. Βασιλ., Ἐπιστ. 217
 (Μ. 32, 800A): «τῶν βίον μοναζόντων ἐπαγγελαμένων καὶ ἐκπιπτόντων» κ.π.ά.

8-9. «αὐτὸς ὁ Σίμων... ἔλεγεν ἑαυτὸν τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ»: Πβλ. Hennecke-
 Schneemelcher II, 193,4. Ἴδὲ καὶ ὅσα ἐσημειώσαμεν ἀνωτέρω. Ἐν σημειω-
 θέντι ἔργῳ II, 186 ὁ Σίμων ἀποκαλεῖται καὶ ἀγγελος τοῦ διαβόλου. 11. «νη-
 πιάζοντας»:

«Ἀπαξ μόνον ὡς ρῆμα ἐν τῇ Κ.Δ.: Α' Κορ. 14,20: «ἀλλὰ τῇ κακίᾳ νηπιάζετε». — Τὸ ὄνομα «νήπιον» ἀπαντᾷ ἐν τῇ Κ.Δ. 10άκις. Καὶ ἐν τῇ Π.Δ. ἐνῶ δὲν ἀπαντᾷ
 ὡς ρῆμα, ἀπαντᾷ 48άκις ἢ λ. «νήπιος». — Παραδείγματα ἐκ τῶν Ἐκκλησι. Συγγρ. ἔστωσαν
 τὰ ἐξῆς: Κλήμ. Ἀλεξ., Προτρ. Μ. 8, 201A. Εὐσ., Βίος Κ/ίνου, Μ. 20, 925A. 22, 521B.
 Μοδέστ., Κοίμ. Μ. 86, 3289A. Ψευδο-Ἀθαν., Μ. 28, 989A. Θεοφ. Ἀντιοχ., Αὐτόλ. Μ.
 6, 1092B. Ἰσίδ. Πηλουσ. Μ. 78, 425B. Εὐσ., Κατὰ Μαρκ. Μ. 24, 716B. 941. Γρηγ. Νύσσ.
 Μ. 44, 768B. Ἰωάν. Δαμασκ. Μ. 96,576. 12-13. «ἀπόταξιν... ἀποστασίαν»: Ἴδὲ ὅσα
 ἐσημειώθησαν ἐν τοῖς κεφ. XII καὶ XIII ἐν τοῖς σχολίοις.

τοῖς διδασκάλοις σου ἐπόμενος, ταῦτα ἐπαγγέλ(λων λ)ό-
 γω, τοῖς ἔργοις ἀρκούμενος· λέγεις γάρ, ὅτι «ἀγαπῶ (τὸν)
 (Θεόν, ἀ)γαπῶ καὶ τὸν πλησίον καὶ εἰμὶ ἐγκρατίτης». 3.
 Πρῶτον, εἰ ἤθελ(ες) ἐγκρατεῦσθαι, οὐπερ ἂν ἐβούλου (ἡδύ-
 5 νασο ἀπέχεσθαι)· τούτῳ γὰρ καὶ ἑαυτὸν ἦν (ὡφ)ελεῖν καὶ
 τὸν πλησίον· εὐρίσκομεν γὰρ ἐν ταῖς Γραφαῖς, ὅτι δικαίοις
 ἁμαρτωλοὶ ἐχαρίσθησαν, ἁμαρτωλοῖς δὲ ὁμοῦ συγκατεκρί-
 θησαν δίκαιοι. 4. Καὶ ἦν εἰπεῖν πολλὰ περὶ τούτων· ἀλλὰ
 (ἐπι) τοῦ προκειμένου (ἐρωτήσεις ἂν τ)ις· τίνα λέγεις τὸν
 10 πλησίον, ὃν ἀγαπᾷς; Πάντως, κατὰ τὸν λόγον τοῦ Κ(υρί)ου
 πᾶς ἂν (θρωπ)ος πλησίον σου ἐστί· τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ Εὐαγγ-
 γέλιον. 5. Εἰ ἡγ(ά)πας οὖν τὸν πλησίον, οὐκ ἂν ἀπέφυγες
 τῆς Ἐκκλησίας πάντας ὁμοῦ καταλιπών, μιμησάμενος τὸν
 Φαρισαῖον καὶ τὸν ἐκεῖν(ου) τῦφον νοσήσας, πάντας τῷ σῶ

2. (τὸν): + Μπ.
 (ἐρωτήσεις ἂν τις) + Μπ.

4-5. (ἡδύνασο ἀπέχεσθαι): + Μπ.

9. (ἐπι) + Μπ.

2-3. Πβλ. Λουκ. 10,27-28. 6-7. «δικαίοις ἁμαρτωλοὶ ἐχαρίσθησαν»: Πβλ.
 Λουκ. 7,21. Πράξ. 3,14-15. 25,11,16. Πράξ. 27,24: «καὶ ἰδοὺ κεχάρισται σοὶ ὁ Θεὸς
 πάντας τοὺς πλέοντας μετὰ σοῦ». Ρωμ. 8,32. Β' Κορ. 2,7,10. 12,13. Γαλ. 3,18. Ἐφ. 4,
 4,32. Κολ. 2,13,3,13. Φίλιπ. 1,29. 2,8. Φιλήμ. 22.—Π.Δ. Μακκαβ. Β' 3,33: «διὰ γὰρ
 αὐτὸν σοὶ κεχάρισται τὸ ζῆν Κύριος». Μακκαβ. Γ' 5,11.

3. «ἐγκρατίτης»: Ἐλέχθησαν ἐν τοῖς σχολίοις τοῦ κεφ. XIII. τὰ πρόποντα.
 7. «συγκατεκρίθησαν»: Ἐν τῇ Κ.Δ. εὑρηται τὸ ρ. ἄνευ τῆς προθέσεως «σύν». Π.χ.
 Ματθ. 12,41. 20,18. 27,3. Μάρκ. 14,64. 16,16. Ἰωάν. 8,10. Ρωμ. 2,1. 8,3,34. 14,23.
 Α' Κορ. 11,32. Ἐβρ. 11,7. Β' Πέτρ. 2,6. Οὔτε ἐν τῇ Π.Δ. εὑρηται τὸ ρ. μετὰ τῆς
 προθέσεως συν-. Ἀκόμη καὶ τὸ ρ. «κατακρίνειν» εὑρηται μόνον 5άκις. Π.χ. Ἐσθθρ 2,1.
 Σοφ. Σολ. 4,16. κ.ά. 9. «πλησίον»: Πβλ. Λουκ. 10,29,36. Ἰωάν. 4,5. Πράξ. 7,27. Ρωμ.
 13,9. 15,2. Ἐφ. 4,25. Ἐβρ. 8,11. Ἰακ. 4,12. — Ἐν Π.Δ. ἡ λ. ἀπαντᾷ 222 φορές (1).
 9-14. Διαθ. 12 Πατρ. Διαθ. Βενιαμὴν Γ', (Μ. 2, 1141) Ἰγν. Μαγν. 6,2. Πολυκ.,
 Φιλιππ. 3,3. Βαρν. 19,5. Κλήμ. Ἀλεξ. Μ. 9, 633. Ἐπιφ., Κατὰ αἰρ. Μ. 41, 776. Ὁριγ.
 Μ. 13, 70Α. 13,18. Λουκ. 18,10-12. 21. Λουκ. 18,13,14. Τὸ χωρίον φαίνεται ἀπὸ
 μνήμης ἔγραψεν ὁ Ἀμφιλ., διὸ καὶ πολλὰ παραλλαγὰ παρατηροῦνται μετὰξὺ αὐτοῦ καὶ
 τοῦ κειμένου τῆς Κ.Δ. 14. «τῦφος»: Ἐν τῇ Κ.Δ. ἀπαντᾷ μόνον τὸ ρ. «τυφῶσθαι».
 Π.χ. Α' Τιμ. 6,4. Β' Τιμ. 3,4. Ἀπαξ ἐν τῇ Π.Δ. καὶ μόνον ἡ λ. «τῦφος» ἐν Γ' Μακκαβ.
 3,18: «τύφοις φερόμενοι παλαιότεροις». — Ἡ λ. «τῦφος» ἀπαντᾷ συχνάκις παρὰ τοῖς
 Ἐκκλησ. Συγγρ., ὡς καὶ τὸ ρ. «τυφῶω» καὶ τὰ ἐπίθετα «τυφώδης» καὶ «τυφωνικός»: Α'
 Κλήμ. Ρωμ., 13,1. Κλήμ. Ἀλεξ., Στραμ. Μ. 8, 752. 9, 545Α. 8, 989Α. 8,184. 328.
 Ἰππολ., Κατὰ αἰρ. Μ. 16, 3338Β. Μεθοδ. Ὀλύμπ., Συμπ. Μ. 18, 205Β. 466. Μ. Βασιλ.,
 Κατὰ Εὐνομ. Μ. 29, 541Β. 540. Γρηγ. Νύσσ., Βίος Μωυσ. Μ. 44, 332Α. 45,61Β. Μ.
 Ἀθαν. Μ. 25, 428. 26, 200Β. Ἀποστ. Δ/γαί 5,5,3. Μ. Βασ. Μ. 31, 496. — Τὸ ρ. «τυ-

λόγῳ κατακρίνας καὶ μόνον ἑαυτὸν δίκαιον νομίσας. Καὶ ἐκείνος γὰρ ἀνελθὼν «εἰς τὸ ἱερόν ταῦτα προσήυχετο· εὐχαριστῶ σοι ὁ Θεός, ὅτι οὐκ εἰμὶ ὡς οἱ λοιποὶ τῶν ἀν(θρώπ)ων, ἄρ-
 5 παγες, ἄδικοι, μοιχοί, (ἦ) καὶ ὡς οὖ)-
 τος (ὁ) τελώνης· νηστεύω δις τοῦ Σαβ-
 βάτου, ἀποδεκατῶ πάντα ὅσα κτῶμα». 6. Τούτων οὐδὲν ἐψεύσατο· ἀλλ' εἰ καὶ τὰ ἀληθῆ ἔδοξε λέ-
 10 γειν, καταδικάζεται· οὐχ ὅτι ἐνήστευσεν ἢ ἀπεδεκάτωσε τὰ
 ὑπάρχοντα αὐτῶ, ἀλλ' ὅτι τὴν ἀνθρωπότητα πᾶσαν τῶ ἰδίῳ
 λόγῳ κατέκρινεν. 7. Ὁ δὲ τελώνης ὁ ἀμαρτωλὸς «τύ-
 πτων τὸ στήθος», τὴν πηγὴν τῶν λογισμῶν, οὐκ
 ἀπαριθμῶν τὰ δικαιώματα τῆς κοιλίας, ὡς ὁ Φαρισαῖος,
 ἀλλ' «οὐδὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς τολμῶν ἐ-
 15 πᾶραι εἰς τὸν οὐρανόν, ἔλεγεν· ὁ Θεός,
 ἰλάσθητί μοι τῶ ἀμαρτωλῶ»! 8. Πρὸς ταῦ-
 τα ὁ Κ(ύριος)· «ἀ μὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι κατῆλ-

5. (ἦ) : Κ.Δ. 6. (ὁ) : Κ.Δ. 11-12. «τύπτων τ. στ. τ. πηγὴν τῶν λογι-
 σμῶν» : ἐσκέφθη τὴν προσθήκην: «τύπτων τ. στήθος, (κρίνων) τ. π. τ. λογισμῶν». —
 Ἐν τούτοις ἐν τῇ Διαθήκῃ τῶν 12 Πατριαρχῶν (Διαθ. Ἰουδα, παρὰ Μ. 2, 1081 Κ') ἀνα-
 γινώσκωμεν: «δύο πνεύματα σχολάζουσι τῶ ἀνθρώπῳ, τὰ τῆς ἀληθείας καὶ τὰ τῆς πλάνης...
 γέγραπται ἐπὶ τὸ σ τ ῆ θ ο ς τοῦ ἀνθρώπου».

φῶν» : Εἰρην., Κατὰ αἰρ. Μ. 7, 690. Κλήμ. Ἀλεξ., Παιδ. Μ. 8, 672Α. Κοσμ. Ἰνδικ. Μ. 88, 148. Θεοδ. Μοψουεστ. Μ. 66, 945. Κλήμ. Ἀλεξ., Παιδ. Μ. 8, 288. 9, 201Β. Ἰππολ., Κατὰ αἰρ. Μ. 16, 3191Β. Κλήμ. Ἀλεξ., Παιδ. Μ. 8, 425Α. — «τυφώδης» : Γεώργ. Πισί-
 δης Μ. 92, 1532Α. — «τυφωνικός» : Ἰππολ. Μ. 16, 3163Β. Ἰωάν. μοναχοῦ, Δαμασκ. Ὑμν. Βασιλ. Μ. 96, 1377Β. Ὑμν. Γεωργ. 1396.

12. «λογισμός» : Ἐν τῇ Κ.Δ. ἡ λ. ἀπαντᾷ δις : Ρωμ. 2,15. Β' Κορ. 10,4. Ἐν δὲ τῇ Π.Δ. ἀπαντᾷ 121 φορές (!). 13. «δικαιώμα-ματα» : Κ.Δ. Λουκ. 1,6. Ῥωμ. 1,32. 2, 26. 5,16. 8,4. Ἑβρ. 9,1. Ἀποκ. 15,4. 19,8. Ἑβρ. 9,10 : «μόνον ἐπὶ βρώμασιν καὶ πόμασιν καὶ διαφόροις βαπτισμοῖς, δικαιώματα σαρκὸς μέχρι καιροῦ διορθώσεως ἐπιεικέμενα». — Ἐν τῇ Π.Δ. ἀπαντᾷ ἡ λ. 136 φορές (!). — Ἐκ τῶν Ἑκκλ. Συγγρ. ἀναφέρομεν χάριν παραδείγματος τὰ χωρία: Μ. Ἀθαν. Μ. 27, 500Β. Μ. Βασιλ. Μ. 31, 1597Α. Ἀποστ. Δ/γαί 3,12,2. Δωροθ. ἀββᾶ, Μ. 88, 1676, 1717Α. Μεθοδ. Ὀλ. Μ. 18, 344. Πβλ. Μ. 41, 1176Β. Μ. Βασιλ. Μ. 30, 200Β. 31, 984. Μαξίμ. Ὁμολ. Μ. 91, 1132Α'. Εὐσ., Ἑ. Ἰ. Μ. 20, 61. Ἀποστ. Δ/γαί 6,24,2. Α' Κλήμ. Ῥώμ. 2,8. 58,2. Βαρν. 1,2. 2,1. 4,11. 16,9. 21,5. Ἑρμᾶς, Ἐντολ. 12,6,4. Ἰουστ., Τρύφ. Μ. 6, 573Β. Θεόφ. Ἀντιοχ., Αὐτόλ. Μ. 6, 1141Β. Ὄριγ. Μ. 12, 1244Β. Εὐσ. Μ. 22,49. Μ. Βασιλ. Μ. 30, 248Β. Ἀποστ. Δ/γαί 7, 38,5. 8,6,5. Γενναδ. Κ/πόλεως Μ. 85, 1672Α.

θε δεδικαιωμένος ὁ τελώνης παρ' ἐκείνον τὸν Φαρισαῖον». Καὶ ἴ(να) μὴ νομίση τις περὶ τῶν δύο προσώπων ταῦτα αὐτὸν εἰρηκέναι, ἐπήγαγεν εἰπών, «πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινώ-
5 θήσεται».

XXIX. 1. Βλέπεις πῶς ἐδικαίωσε τὸν τελώνην ἢ ἐξομολόγησις τῶν ἁμαρτημάτων καὶ πῶς κατέκρινε τὸν Φαρισαῖον ἢ ἀπαριθμησις τῶν δικαιωμάτων; 2. Πλὴν ἄλλ' ἐάν τις ἀκριβῶς ἐξετάσῃ, καὶ τοῦ Φαρισαίου ἐκείνου ἀσεβέστεροί
10 εἰσιν, οἱ εἰς τὴν νομιζομένην ἐγκράτειαν χωρήσαντες. Ἐκεῖνος μὲν γὰρ εἰ καὶ τοὺς ἀν(θρώπ)ους ἐξηυτέλιζεν, ἀλλ' ὅμως εἰς τὸ Ἱερὸν ἤρχετο καὶ μετὰ παντὸς τοῦ λαοῦ τὰς λατρείας

7. «Ἐξομολόγησις»: Ἐν τῇ Κ.Δ. δὲν ἀναφέρεται ἡ λέξις, ἀλλὰ τὸ ρ. «ἐξομολογεῖν-εἶσομαι». Μαιθ. 3,6. 11,25. Λουκ. 22,6. Πράξ. 19,18. Ῥωμ. 14,11. 15,9. Φίλιππ. 2,11. Ἰακ. 5,16. — Ἐν τῇ Π.Δ. ἡ λ. «ἐξομολόγησις» ἀπαντᾷ 26άκις, τὸ δὲ ρ. 113 φορές. (!). — Παρὰ τοῖς Ἐκκλ. Συγγρ. πλειστάκις ἀναφέρεται ἡ λ. Ἐνδεικτικῶς παραπέμπομεν εἰς τὰ ἐξῆς χωρία: Χρυσ., Ψαλμ. Μ. 55, 121. Κυρ. Ἄλ. Μ. 77, 1288B. Κλήμ. Ἄλ., Στρωμ. 9, 509. Ὠριγ. 13, 336. Εὔσ. Ε. Ι. 20, 616B. Μ. Ἄθων. Ψαλμ., 27, 481A. Τίτ. Βόστρ. ΤΥ 21, 170. Μ. Βασιλ. 30, 584. Μακκαρ. Αἰγ. 34, 932A. Χρυσ. Μ. 48, 677B. 51, 422. 171B. 61, 463. Κυρ. Ἄλεξ. Μ. 69, 965. Θεοδ. Στουδ. 99, 1721A. Χρυσ. 57, 146A. 50, 611.56, 294A. Μ. Βασ. 32, 764B. Ἄμμων. Μ. 85, 1608. Ἀποστ. Δ/γαλ 2, 60,3. Κυρίλ. Ἄλεξ. 77, 1273A. Ἰωάν. Πατρ. Κ/πόλεως Μ. 88, 1889A. Μ. Βασιλ. 32, 672A. 29, 413. 30, 113B. Α' Οἰκουμ. σύν. (381) καν. 3. Ὠριγ. 12, 1653. Μ. Ἄθων. 27, 204. Κοσμ. Ἰνδικ. 88, 165B. Κλήμ. Ἄλεξ. 9, 545A. — Παρὰ τῷ Ἰωάννῃ Δαμασκ. μνημονεύεται καὶ ἡ λ. «ἐξομολογία». — Τὸ δὲ ρ. «ἐξομολογεῖμαι-οὔμαι» πλειστάκις ἀναφέρεται παρὰ τοῖς Ἐκκλ. Συγγρ. 11. «ἐξηυτέλιζεν»: Δὲν ἀπαντᾷ οὔτε ἐν τῇ Κ. οὔτε ἐν τῇ Π.Δ. τὸ ρ. Ἄντ' αὐτοῦ χρησιμοποιεῖται τὸ ρ. «ἐξουθενόω-ω». Παρὰ τοῖς Ἐκκλ. Συγγρ. ἀπαντᾷ τὸ ρ. «ἐξευτελιζέιν»: Μεθοδ. Ὀλύμπ. Μ. 18, 289B. Ὠριγ. 13, 488B. Μ. Βασιλ. 30, 316. Γρηγ. Νύσσ. 46, 581. Ἰσίδ. Πηλ. 78, 496A. Παλλαδ. 65, 450B. 12. «Ἱερὸν»: Ἐν τοῖς σχολίοις τοῦ κεφ. Χ εἴπομεν τὰ σχέσιν ἔχοντα μετὰ τὴν ταυτοσημίαν λ. «Θουσιαστήριον». Ἡ λ. «Ἱερὸν» ἀπαντᾷ ἐν τῇ Κ.Δ. 45άκις. Ἐν δὲ τῇ Π.Δ. ἀπαντᾷ 122 φορές, ἐν συσχετισμῷ καὶ πρὸς τὰς λέξεις «Ἱερὸς» καὶ «Ἱερὸν» (ἄνθρωπος ἢ ἀντικείμενον). Τὰ πλεῖστα χωρία τῶν λέξεων τούτων ἀναφέρονται ἐν τοῖς βιβλίοις τῶν Μακκαβαίων.— Παρὰ τοῖς Ἐκκλ. Συγγρ. καὶ ὑπὸ τὴν σημασίαν τοῦ Ναοῦ: Κλήμ. Ἄλεξ., Στρωμ. Μ. 9, 437. Σωφρον. Ἱεροσολ. Μ. 92, 1696A. 12. «λατρείας»: Τὸ ρ. «λατρεύειν» ἀπαντᾷ ἐν τῇ Κ.Δ. 19άκις, ἡ δὲ λ. «λατρεία» ἐν Ἰωάν. 16,2. Ῥωμ. 9,4. 12,1. Ἐβρ. 9,1.6. Ἐν τῇ Π.Δ. ἡ λ. «λατρεία» ἐν Ἐξόδ. 12,25.26. 18,5. Ἰησ. Ναυῆ 22,27. Α' Παραλ. 28,13. Α' Μακκαβ. 1,43. 2,19. Γ' Μακκαβ. 4,14. Τὸ ρ. «λατρεύειν» ἀπαντᾷ ἐν τῇ Π.Δ. 98 φορές, ἡ λ. «λατρευτὸς» 14άκις καὶ ἡ λ. «λάτρις» ἑπαξ. — Εἰς τοὺς Ἐκκλ. Συγγρ. ἔστωσαν ἐνδεικτικῶς ἄξια

ἀπεδίδου τῷ Θεῷ. / (φ. 172α). 3. Τούτους δὲ εἰς τοσοῦτον ἐφυσίωσεν ὁ διάβολος, ὡς καὶ αὐτῆς τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ κατεπαρθῆναι. 4. Καὶ τί ἀπολογήσονται ἐν ἡμέρᾳ (τῆς) κρίσεως; Πάντως γὰρ ἐρεῖ αὐτοῖς ὁ Κύριος· 5
 5 «Ἐγὼ μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἀμαρτωλῶν ἦσθιον καὶ συνανακείμενος αὐτοῖς ἀμαρτωλὸς οὐκ ἐγενόμην. Καὶ ὑμεῖς ἅπαντα τὸν λαὸν μου ὡς ἀμαρτωλοὺς ἐβδελύξασθε. 5. Οὐδεὶς ἴσως ὑμῶν ἦν ἐν δικαιοσύνῃ· ἰσότημον ἑαυτοῖς οὐδένα εὗρε-

1. τούτους : ἡ λ. λαν δυσανάγνωστος ἐν τῷ χφ. Ἐσκέφθην νὰ συμπληρώσω «(τούς) μετεώρους», ὅπερ συνῆδη πρὸς τὰ ἀρχικά γράμματα τοῦ χφ. πλὴν τοῦ ἄρθρου «τούς», ὅπερ ἴσως ὑπῆρχεν ἐν τῷ προηγουμένῳ φύλλῳ τοῦ χφ., ἐξ οὗ καὶ ἡ ἐσφαλμένη τοποθέτησις τοῦ φ. 172α μετὰ τὸ φ. 180β.

5. Ματθ. 9,10-11. 11,19. Μάρκ. 2,15-16. Λουκ. 5,29-30. 7,34. 15,1. 18,10-13.

μνείας τὰ ἐξῆς χωρία: Ἰσιδ. Πηλ. 78, 232Α. Μ. Ἀθην. 25, 404Β. Εὐσ. 20, 69Β. 1157Β. Ἐπιφ. 42, 405Α. Ὀριγ. 13, 288. 14, 428Α. Μ. Βασιλ. 30, 153. Κυρ. Ἀλεξ. 68, 312. Διογν. 3,2. Ἀριστ. 2,1. Κλήμ. Ρώμ. 9,7. Κύριλ. Ἱεροσολ., Κατήχ. 19,8. Γρηγ. Νύσσ. 45, 769. («δαμιόνων λατρεία»). — (Χριστιανικὴ λατρεία): Ὀριγ. 13, 288. Γρηγ. Νύσσ. 45, 1317. 1329. Κυρίλ. Ἀλεξ. 68, 309. Ἐπιφ. 42, 505. 828. Ἀποστ. Δ/γαλ 8, 15,11. — Αἱ λ. «λειτουργία» — «εἰρουργία»: Θεοδωρ. 86, 224Β. Ἰουστ. 6, 1344. Εὐσ. 20, 933Α. Παλλ. 65, 448Α. Ἀθηναγ. 6, 916. Ὀριγ. 14, 441Α. — (Διάκρισις «λατρείας» καὶ «προσκυνησεως»): Ἰωάν. Δαμασκ. 94, 1244Α. Ταρασ. Κ/πόλεως 98, 1433. Ζ' Οἰκουμ. Σύν. (787) κ. 6. Σύμβ. Νικαίας. Θεοδ. Στοδ. 99, 1472Β. — «Ἐτεροι συγγενεῖς λέξεις παρὰ τοῖς Ἐκκλ. Συγγρ. ἀπαντῶσαι εἶναι: «λατρεὺς» (δὶς ἀπαντῶσα), «λατρευτέον» (τρὶς), «λατρευτῆς» (τρὶς), «λατρευτικὸς» (ἄπαξ), «λατρευτικῶς» (δὶς), «λατρευτὸς» (ἄπαξ), «λατρευτῶς» (ἄπαξ), «λατρεῖω» (22 φορές), «λάτρης» (5άκις) καὶ «λάτρις» (ἄπαξ).

3. «ἀπολογεῖσθαι»: Τὸ ρ. ἀπαντᾶ ἐν τῇ Κ.Δ. Λουκ. 12,11. 21,14. Πράξ. 19,33. 24,10. 25,8. 26,1. 2. 24. Ῥωμ. 2,15. Β' Κορ. 12,19. — Ἡ λ. «ἀπολογία»: Πράξ. 22,1. 25,16. Α' Κορ. 9,3. Β' Κορ. 7,11. Φιλιππ. 1.7.16. Β' Τιμ. 4,16. Α' Πέτρ. 3,15. — Ἐν τῇ Π.Δ. ἀπαντᾶ τὸ ρ. «ἀπολογεῖσθαι» τρίς, ἡ λ. «ἀπολόγημα» ἄπαξ καὶ «ἀπολογία» ἄπαξ. — Παρὰ τοῖς Ἐκκλ. Συγγρ. πολλακίς ἀπαντᾶ τὸ ρ. «ἀπολογέομαι-οὔμαι». Ἐνδεικτικῶς παραπέμπομεν εἰς τὰ ἐξῆς χωρία: Ἀθηναγ. 6, 896Β. Κλήμ. Ἀλεξ., Στρωμ. 9, 524Β. Ὀριγ., Κέσλ. 11, 644Α. Μαρτύρ. Πολυκ. 10,2. Εὐσ. 20, 436Α. Κλήμ. Ἀλ. 8, 1284Β. Ψευδο-Διον. Ἀρεοπ. 3, 568Α. Κλήμ. Ἀλ. 8, 1296Β. Γρηγ. Νύσσ. 45, 268. Ἀποστ. Δ/γαλ 1, 2,60,5. Εὐσεβ. Ἀλεξ. 86, 429Α. Ψευδο-Διον. Ἀρεοπ. 3, 1088Α. καὶ 441. Ὀριγ. 11, 285Β. 14, 196Β. Γρηγ. Ναζ. 37, 41. Σωφρ. Ἱεροσ. 87, 3368Β. 9. Ἡ λ. «ἀπολογητικός»: Μ. Ἀθην. 25, 247. Γρηγ. Ναζ. 35, 820Α. Μαξίμ. Ὁμολ. 91, 493. Ἡ λ. «ἀπολογητικῶς»: Θεοδ. Στοδ. 99, 988. Ἡ λ. «ἀπολογία»: Πράξ. καὶ Μαρτύρ. ἀποστ. Ἀνδρ. Μ. 2, 1233Β. Εὐσ. Μ. 20, 488Β. Προκ. Γαζ. Μ. 87, 2784. Ὀριγ. Μ. 11, 281Α.
 8. «ἰσότημον»: Κ.Δ. ἄπαξ Β' Πέτρ. 1,1: «τοῖς ἰσότημον ἡμῖν λαχοῦσιν πίστιν». Δὲν ἀναφέρεται ἐν τῇ Π.Δ. Παρὰ τοῖς Ἐκκλ. Συγγρ. Βασιλ. Σελευκ., Μ. 85, 44Α. Εὐσ. 24, 909Α. Μ. Ἀθην. 25, 201Α. Θεοδωρ. 75, 1165. Προκ. Γαζ. 87, 2260Α. Κοσμ. Ἰνδικ. 88, 333. Κύριλ. Ἱεροσ. Κατήχ. 7,7. — Πολλακίς ἀναφέρεται καὶ ἡ λ. «ἰσότημια».

τε· πάντων ταῖς καρδίαις ἐνεβατεύσατε· πάντων τοὺς λογισμοὺς ἀνέγνωτε· οἴδατε ὅτι ὁ Θεὸς καρδίας ἐστὶ δοκιμαστής, οὐ κοιλίας ζυγοστάτης. Ἔστω δὲ καὶ τὸν λαὸν μου ὡς ἁμαρτωλὸν κατεδικάσατε· οὔτε ἐμοὶ τὴν κρίσιν ταμειουσάμενοι, ἀλλὰ αὐτοὶ πρὸ καιροῦ πάντας κατακρίνοντες. 6. Τῆς δὲ Ἐκκλησίας μου τί κατέγνωτε; Ποίαν ἁμαρτίαν αὐτῆ ἔγκαλέσετε; Τὸ δὲ Θυσιαστήριον, τί ὑμᾶς ἠδίκησε καὶ τοῦτο κατελείψατε);

XXX. 1. Ἄλλὰ τί ποιήσουσιν; Εἰς αὐτὸν γὰρ τὸν
 10 κ(ρι)τὴν ἔφθασεν ἡ ἀσέβεια· οὐ μόνον γὰρ κατὰ παν(τὸ)ς (το)ῦ λαοῦ ἐπήρθησαν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τοῦ δεσποτικοῦ κτίσματος· ἁμαρτωλὸν γὰρ κάκεινο λέγουσιν. 2. Ἔως μὲν γὰρ εἶχον ἑαυτοῦς· ἕως ἐφύλασσον τὸ ὑπὸ τῆς (χ)άριτος τῆς (π)αρ(αμ)ενοῦσης τῆ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Χριστοῦ (μυστήριον),
 15 τὰ ἅγια, ἅγια (ἦν ἀγί)ων καὶ α(ὐ)τοῦς) δὲ ἡ(για)ζε) διὰ

1. Πβλ. Κολ. 2,18. 2. «δοκιμαστής»: Α' Θεσ. 2,4. Πβλ. Πράξ. 1,24. Ἱερεμ. 11,20. 14. μυστήριον: + Μπ. 15. ἦν ἅγιων: + Μπ. 15. αὐτοῦς: Μπ.: αὐτὸς Ficker.

13. «χάρις»: Ἰδὲ τὰ ἐν τοῖς σχολίοις τοῦ κ. XXIII. σημειωθέντα. 14. «μυστήριον»: Πβλ. τὰ ἐν κ. X. ἐν τοῖς σχολίοις σημειωθέντα.

1. «ἐμβατεύειν»: Κ.Δ. ἔπαξ Κολ. 2,18. Ἐπτάκις ἐν τῇ Π.Δ. Ἰησ. Ναυῆ 19, 49,51. Α' Μακκαβ. 12,25. 13,10. 14,31. 15,40. Β' Μακκαβ. 2,10. 2. «δοκιμαστής»: Παρὰ τοῖς Ἐκκλ. Συγγρ. ἔπαξ Τατ. Μ. 6, 817. Ὑπάρχουν καὶ αἱ λ. «δοκιμάζω», «δοκιμασία», «δοκιμαστικός», «δοκιμή», «δοκίμος», «δοκιμότης» καὶ «δοκίμως».

3. «ζυγοστάτης»: Δὲν ὑπάρχει οὔτε ἐν τῇ Κ. οὔτε ἐν τῇ Π.Δ. Ἀπαντᾷ μόνον ἡ λ. «ζυγός». Κ.Δ. 6άκις, ἐν δὲ τῇ Π.Δ. ἡ λ. «ζυγός» ἀπαντᾷ 65 φορές. Ἀπαντᾷ ἐπίσης καὶ τὸ ρ. «ζυγοῦν» δίς. — Καὶ παρὰ τοῖς Ἐκκλ. Συγγρ. σπανίζει ἡ λ. «ζυγοστάτης»: Νεῖλου, Ἐπιστ. Μ. 79, 496. Ἰσιδ. Πηλ. 78, 417. Πρόκλ. Κ/πόλεως 65, 693Α. Ὑπάρχουν ἐπίσης καὶ τὰ λήμματα «ζυγιάζω», «ζύγιον», «ζύγιος», «ζυγὸδεσμος», «ζυγοκρούστης», «ζυγομαχία», «ζυγός», «ζυγοστασία», ὡς καὶ τὸ ρ. «ζυγοστατ-έω». 15. «ἅγια-ἀγιάζειν»: Τὸ ρ. «ἀγιάζειν» ἀπαντᾷ ἐν τῇ Κ.Δ. 24άκις. Ἡ δὲ λ. «ἅγιος» ἀπαντᾷ 135 φορές ἐν συνδυασμῶ πρὸς τὸ πρόσωπον τοῦ Χριστοῦ, τοὺς ἀγγέλους, τοὺς προφήτας, τοὺς ἀποστόλους, τοὺς χριστιανούς, τοὺς δικαίους, τὰ μυστήρια, τὴν Ἐκκλησίαν κλπ. Ἐν δὲ πληθ. «τὰ ἅγια»: Ἐβρ. 8, 3.8. 12.24.25. 13,19. Ἐν δὲ τῇ Π.Δ. ἡ λ. «ἅγιος» ἀπαντᾷ 753 φορές (1).—Αναριθμητὰ εἶναι τὰ χωρία μετὰ τὴν λ. «ἅγιος» παρὰ τοῖς Ἐκκλ. Συγγρ. Σημειοῦμεν ἀπλῶς τὰ τῆς φράσεως «τὰ ἅγια τῶν ἁγίων»: Ὠριγ. 14, 536. Γρηγ. Νύσσο. 44, 1277Β. Ἐπιφ., Κατὰ αἰρ. 43, 153. Κοσμ. Ἰνδικ. 88, 417Β. Μάξ. Ὁμολ. 90, 1117Β. Ἰγν., Φιλ. 9,1: «Καλοὶ καὶ οἱ ἱερεῖς, κρεῖσσον δὲ ὁ ἀρχιερεὺς ὁ πεπιστευμένος τὰ ἅγια τῶν

τῆς μεταλήψεως. 3. Ὅτε δὲ ἀπέ(σχισεν) αὐτοὺς ὁ διά-
 βολος καὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν ἐπήρωσε, νομί.....
ύς· αὐτὰ δὲ τὰ ἅγια ἀκάθαρτα ἡ
 ἀγάπη αὐτῶν· τοῦτο γὰρ ἔλεγε «..... τὸν πλη-
 5 σίον σου ὡς ἑαυτόν». ὁ λόγος· τὸν πλη-
 σίον σου οὐ κ(α)τέκρινας· τοῦτό σου ἐστὶ τὸ
 ἐστὶν ἡ ἐγκράτεια, κακῶς δ(α)ι-
 μ(όν)ων σε λέγω ἀγνωμονέ(στερον) Ἐκκλησία
 τοῦ Χριστοῦ καὶ τοῖς ἀγίοις / (φ. 172β) μυστηρίους αὐτοῦ,
 10 «ὄχλουμένους τινὰς ὑπὸ πνευμάτων» πονηρῶν
 καὶ τοὺς ὄντας τέκνα τῆς Ἐκκλησίας, τοὺς ἔχοντας τοῦτο
 τὸ χάρισμα, τοῖς δαίμοσι(ν) ἐπιτιμῶντας. 5. Καὶ ἐπὶ ἰδῶσι
 σκληρυνόμενον τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον πρὸς τὴν ἔξοδον,

12. ἐπιτιμῶντας: ἴσως ὀρθότερον «ἐπιτιμᾶν».

4-5. Μάρκ. 12,31 καὶ ὅσα ἐσημειώθησαν ἐν κ. XXVIII. 10. Πράξ. 5,16.

ἀγίων, ὃς μόνος πεπίστευται τὰ κρυπτά τοῦ Θεοῦ. Ψευδο-Διον. Ἀρεοπ. Μ. 3, 372Α. Εὐσ. 20, 1088. Εἰρην., Κατὰ αἰρ. 7, 613Α. 14-15. «πνεῦμα»: Ἡ λ. ἀπαντᾷ ἐν τῇ Κ.Δ. ὑπὸ διαφόρους σημασίας 366 φορές(!).

2-8. Σημ. Τὸ ἡμισυ τῆς ἀρχῆς τῶν ἀκολουθούντων 8 στίχων τοῦ χφ εἶναι παντε-
 λῶς κατεστραμμένον. Ἐξ ἐκάστου στίχου ὑπελόγισα ὅτι πρέπει νὰ λείπουν περὶ τὰ
 20 γράμματα τῆς ἀλαβήτου. Τὰ παραλειπόμενα ἐσημείωσα ἐν τῷ κειμένῳ δι' εἴκοσι στι-
 γμῶν. Πρὸς ὑποβοήθησιν τοῦ μελετητοῦ τοῦ κειμένου, προσεπάθησα νὰ συμπληρώσω τὰ
 κενὰ τοῦ κώδικος, ἄνευ βεβαίως τοῦ ἰσχυρισμοῦ περὶ ἀσφαλοῦς ἀποδόσεως. Πάντως οὕτως
 δύναται νὰ δοθῇ τὸ πλήρες νόημα. Ἰδοὺ καὶ ἡ ἡμετέρα συμπλήρωσις, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐ-
 φθαρμένων 160-180 γραμμάτων, ὡς ὑπελογίσασαμεν τὰ κενὰ: «νομίζοντες τοὺς λειτουργοὺς
 τῶν μυστηρίων βδελυκτο(ύς)· αὐτὰ δὲ τὰ ἅγια ἀκάθαρτα (νομίζουσιν) ἀρκεῖ λέγοντες τῷ
 Θεῷ) ἡ ἀγάπη αὐτῶν· τοῦτο γὰρ ἔλεγε (καὶ τὸ «ἀγαπήσεις) τὸν πλησίον σου ὡς
 ἑαυτόν». (Σὺ ὅμως οὐ τηρεῖς ὅσα κηρύττει) ὁ λόγος· τὸν πλησίον σου οὐ (μόνον οὐκ
 ἀγαπᾷς, ἀλλὰ καὶ) κατέκρινας· τοῦτό σου ἐστὶ τὸ (καὶ)χρημα, ἡ ἀπόταξις· καὶ ἡ ἐπαρσις,
 τοῦτό σου ἐστίν, ἡ ἐγκράτεια,) κακῶς (ἀπεσχίσθης τῆς Ἐκκλησίας, διὰ καὶ τῶν) δ(α)ι-
 μ(όν)ων σε λέγω ἀγνωμονέ(στερον)· (οἶδας γὰρ τοὺς λειτουργοὺς, ἐν τῇ) Ἐκκλησία τοῦ
 Χριστοῦ καὶ τοῖς ἀγίοις / (φ. 172B) μυστηρίους αὐτοῦ, ὄχλουμένους τινὰς
 ὑπὸ πνευμάτων» πονηρῶν καὶ τοὺς ὄντας τέκνα τῆς Ἐκκλησίας, τοὺς ἔχοντας
 τοῦτο τὸ χάρισμα, τοῖς δαίμοσι(ν) ἐπιτιμῶντας».

13. «Πνεῦμα-τα-ἀκάθαρτον-τα»: Ματθ. 8,16. 10,1. (Μάρκ. 6,7). 12,43. 45. (Λουκ.
 11,24.26). Μάρκ. 1,23.26. (Λουκ. 4,33). 1,27. (Λουκ. 4,36). 3,11.30. 5,2.8.13. (Λουκ.
 8,29). 7,25. 9,17.20.25. (Λουκ. 9,39.42). Λουκ. 6,18. 7,21. 8,2. 10,20. 13,11. Πράξ.
 5,16. 8,7. 15,16.18. 19,12.13.15.16. Ρωμ. 11,8. Α' Κορ. 2,12. Ἐφεσ. 2,2. Α' Τιμ.
 4,1. Β' Τιμ. 1,7. (Α' Πέτρ. 3,19). Α' Ἰωάν. 4,1.3.6. Ἀποκ. 16, 1314: «πνεύματα τρία

οὐδὲν ἄλλο, ἀλλ' ἢ τὸ ἅγιον καὶ φοβερὸν ὄνομα τοῦ Χριστοῦ ὀνομάσαντες, οὕτως τὸν πικρὸν δαίμονα ἀπελαύνουσι· δαίμονες ἐπακούοντες τοῦ ὀνόματος τοῦ Χριστοῦ φρίττουσι καὶ μὴ φέροντες τὸ φοβερὸν τοῦ μυστηρίου ὑποχωροῦσι.

(Συνεχίζεται)

4. Ἰακ. 2,19.

ὡς βάρβαροι. εἰσὶ γὰρ πνεύματα δαιμονίων». 18,2. — Δυσεξαριθμητα εἶναι τὰ παρὰ τοῖς Ἑβραίοις. Συγγρ. χωρία μετὰ τοῦ ὄρου «πνεῦμα», ὑπὸ τὰς ποικίλας τούτου σημασίας. Σημειοῦμεν ἀπλῶς χωρὶς τινὰ ἀναφερόμενα εἰς τὰ αὐλικὰ, ἢ πνευματικὰ ἢ ἀκάθαρτα πνεύματα»: Πχ. Τατιαν. Μ. 6, 832B. Μεθόδ. Ὀλύμπ. 18, 400. Ἑρμᾶς, Ἐντολ. 5, 1,2-4. Ὁριγ. Μ. 11, 318B. 13, 1105. Ἀποστ. Δ/γαλ 8, 7,2: «εὐξασθε, οἱ ἐνεργοῦμενοι ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων... δεηθῶμεν, ὅπως, ... ὁ Θεός... ἐπιτιμῆσῃ τοῖς ἀκαθάρτοις... πνεύμασι». Ὁριγ. 12, 732. Μ. Βασ. 32, 137B. Εὐσεβ. 20, 460B. Ὁριγ. 11, 217B. 13, 1344A. Ἰουστ., Διάλ. 6, 653. Ἀποστ. Δ/γαλ 2, 28,8.— Παράγωγα τῆς λ. «πνεῦμα» ἀναφέρονται καὶ τὰ λήμματα: «πνευματέμφορος», πνευματιάω, πνευματικὸς-ῶς, πνευματῖται, πνευματογράφος, πνευματοδόχος, πνευματοεργός, πνευματοκίνητος, πνευματοκινήτως, πνευματοκλήτωρ, πνευματομαχέω, πνευματομάχος, πνευματοποιός, πνευματοτόκος, πνευματοφορέομαι, πνευματοφόρος, πνευματόω.